

Luhangan kunta

HEPOLUHDAN ALUEEN LIITO-ORAVASELVITYS

488-C7526

12.6.2006

SUUNNITTELUKESKUS OY

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO	1
2	YLEISKUVA	1
3	LIITO-ORAVA	2
4	MENETELMÄT JA AIKAISEMMAT HAVAINNOT	3
	4.1 Menetelmät	3
	4.2 Aikaisemmat havainnot	3
5	TULOKSET	3
	LÄHTEET	4

LUHANGAN KUNTA

HEPOLUHDAN ALUEEN LIITO-ORAVASELVITYS

1 JOHDANTO

Liito-orava on EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikan hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulaissa kielletty¹. Suomessa laji on uhanalainen, uusimmassa uhanalaisluokituksessa vaarantunut (Rassi ym. 2001).

Tehtävänä oli laatia Luhangan Hepoluhdan alueelta liito-oravaselvitys. Kuvasta 1 ilmenee alueen sijainti. Liito-oravaselvityksen laati FK Jari Kärkkäinen Suunnittelukeskus Oy:n Kuopion toimistosta.

Kuva 1. Selvitysalueen sijainti.

2 YLEISKUVA

Alue sijoittuu Luhangan kirkonkylän itäpuolelle. Alue on suurelta osin koivuvaltaista metsää, joista osa on muodostunut vanhoille pelloille. Koivikot ovat valtaosin varttuneita, mutta alueella on myös nuoria koivukankaita.

¹ LsL:n (luonnonsuojelulaki 20.12.1996/1096) 49.1 §:n mukaan EY:n luontodirektiivin liitteessä IV (a) (Neuvoston direktiivi 92/43/ETY luonnonsuojelun elinympäristöjen ja luonnonsuojelun eläinten ja kasvien suojelusta) tarkoitettuihin eläinlajeihin kuuluvien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. (24.6.2004/553). LsA:n (luonnonsuojeluasetus 14.2.1997/160) liitteessä 5 on lueteltu Suomessa luonnonsuojeluna esiintyvät luontodirektiivin liitteen IV(a) lajit.

Kuusivaltaisia metsiä on alueella varsin vähän. Alueen pohjoisosassa on mäntyvaltainen kallionselänne, jonka länsipuolella on hieman vanhaa kuusimetsää. Kuusikoita on myös kaakkoisrannalla. Nämä kuusikot ovat varttuneita ja ne on äskettäin käsitelty kasvatushakkuilla.

Alueen kasvillisuus on valtaosin tuoretta ja lehtomaista kangasta ja paikoin on tuoretta lehtoa. Kuivahkoa kangasta on etupäässä selänteellä.

Kuva 2. Selvitysalue.

3 LIITO-ORAVA

Liito-oravan (*Pteromys volans*) luontaisia elinympäristöjä ovat vanhat kuusivaltaiset sekametsät, joissa kasvaa järeitä haapoja sekä leppää ja koivua. Liito-oravametsissä on tyypillisesti eri-ikäistä puustoa ja useita eri latvuserroksia. Elinalueet ovat usein kallioiden juurilla, rinteissä ja pienvesistöjen varsilla. Myös rauhalliset suuripuiset puistot ja puutarhat kelpaavat liito-oraville, mikäli kolopuita on tarjolla. Liito-oravat pystyvät käyttämään nuoria metsiä, siemenpuuasentoon hakattuja ja varttuneita taimikoita ruokailuun ja liikkumiseen kuusimetsästä toiseen.

Aikuiset liito-oravat elävät samassa metsässä vuosia. Naarilla elinympäristön suuruus on 1-3 ha, koirilla suurempi. Naaras voi oleskella suppealla alueella,

jopa samassa pesäkolossa, useita vuosia. Koiraat liikkuvat melko vapaasti naaraan valtaamalla alueella sekä eri naaraiden alueiden välissä. Yhden uroksen liikkuma-alue voi olla yli 100 ha. Syksyllä ja talvella nuoret liito-oravat etsivät itselleen uuden sopivan elinalueen joskus kilometrienkin päästä synnyinpaikastaan.

Liito-orava liikkuu pääasiassa liitämällä puista toiseen. Liidot ovat tavallisesti 40 metrin pituisia. Maassa se liikkuu kömpelösti ja yleensä vain muutamia metrejä, jos liito jää lyhyeksi.

Pääravintona (noin 80-90 %) liito-oravalla ovat talvisin lepän ja koivun norkot, joita se kerää ja varastoi talveksi koloihin, pönttöihin ja isoille kuusen oksille. Norkkojen puutteessa se syö myös silmuja. Kesäisin ravintona ovat lepän ja haavan lehdet sekä kukat ja marjat. Sille kelpaavat myös koivun kypsyvät siemenet ja vihreät kuusenkävyt, männyn silmut ja kukinnot.

Liito-orava pesii palokärjen tai muiden tikkojen tekemässä kolossa yleensä haavassa, joskus kuusessa tavallisen oravan tai rastaan tekemissä risupesissä. Laji pesii myös pöntössä. Pesiä on yleensä 3-8 kappaletta. Vuodessa syntyy 1-2 poikuetta. Ensimmäinen poikue syntyy huhti-toukokuun vaihteessa. Loppukesällä pennut ovat jo emonsa näköisiä ja lähes samankokoisia. Toinen poikue syntyy kesäkuulla. Yleensä pesueessa on kaksi tai kolme poikasta, harvoin neljä tai vain yksi. Liito-orava elää noin 3-5 -vuotiaaksi.

4 MENETELMÄT JA AIKAISEMMAT HAVAINNOT

4.1 Menetelmät

Maatossa kartoitettiin varttuneet ja vanhat kuusi-, kuusiseka- ja lehtipuusekametsät. Liito-oravien elinympäristöiksi sovelialta metsäalueilta etsittiin liito-oravien papanoita mahdollisten pesimä-, oleskelu- ja ruokailupuiden juurilta (eritoten kuusi ja haapa). Liito-oravan lepäily-, ruokailu- ja lisääntymispuun tunnistaminen tapahtui papanoiden perusteella. Maastokartoitus suoritettiin 1.6.2006.

4.2 Aikaisemmat havainnot

Alueelta ei ole tiedossa aikaisempia havaintoja.

5 TULOKSET

Alueella ei elä liito-orava, koska liito-oravapapanapuita ei havaittu.

Suunnittelukeskus Oy

Laatinut:

FK Jari Kärkkäinen

Hyväksynyt:

Timo Leskinen
Aluetoimiston päällikkö

LÄHTEET

Hanski, I. K., Henttonen, H., Liukko, U-M., Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. – 130 s. Suomen ympäristö 459. Ympäristöministeriö.

Hokkanen, H. 1998: Forssan Konikallion liito-oravaesiintymä, liito-oravan suojelutilanne, ja luonnonsuojelulain soveltaminen – <http://www.saunalahti.fi/konik/liito.htm>.

Liito-oravasuojeluyhdistys 2001: Liito-orava (*Pteromys volans*). Liito-orava pähkinäkuoressa. – <http://www.amfibi.net/liito-oravayhdistys>.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. - Ympäristöministeriö, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä.

Suomen WWF 2001: Liito-orava – <http://www.wwf.fi/core.html>.